

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.9.10.
COM(2014) 570 final

2010/0208 (COD)

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (6) bekezdése alapján

a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) területükön történő termesztésének korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadásával kapcsolatos első olvasatbeli tanácsi álláspontról

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (6) bekezdése alapján

a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) területükön történő termesztésének korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadásával kapcsolatos első olvasatbeli tanácsi álláspontról

1. HÁTTÉR

A javaslat Európai Parlament, illetve Tanács számára történő megküldésének időpontja (2010/0208 COD dokumentum): 2010. július 14.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményének kelte: 2010. december 9.

Az Európai Parlament álláspontjának kelte (első olvasat): 2011. július 5.

A módosított javaslat továbbításának időpontja: [*]

A Tanács álláspontja elfogadásának időpontja: 2014. július 23.

* A Bizottság nem készített módosított javaslatot, hanem a parlamenti módosításokra vonatkozó véleményét az Európai Parlament számára 2011. szeptember 8-án továbbította „*Commission Communication on the action taken on opinions and resolutions adopted by Parliament at the July 2011 part-session*” („A Bizottság közleménye az Európai Parlament által a 2011. júliusi ülésen elfogadott vélemények és állásfoglalások nyomán tett intézkedésről”) című, SP(2012)8072 számú dokumentumban fejezte ki.

2. A BIZOTTSÁG JAVASLATÁNAK CÉLJA

Az Európai Unió (EU) átfogó jogi keretet fogadott el a géntechnológiával módosított szervezeteket (GMO-k) tartalmazó vagy azokból származó termékek engedélyezésére. Az engedélyezési eljárás a következőkre terjed ki: a GMO-k élelmiszerként és takarmányként történő felhasználása, ipari feldolgozása és termesztése, valamint az azokból származó termékek élelmiszerként és takarmányként történő felhasználása.

Az Európai Unió engedélyezési rendszerének célja a GMO-k emberi és állati egészségre, valamint környezetre gyakorolt káros hatásainak elkerülése, ezzel együtt pedig e termékek belső piacának megteremtése. Két jogszabály – nevezetesen a GMO-k környezetbe történő kibocsátásáról szóló 2001/18/EK irányelv¹ és a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló

¹ HL L 106., 2001.4.17., 1. o.

1829/2003/EK rendelet² – is rendelkezik a GMO-k forgalomba hozatalát megelőző engedélyezésről. Mindkettő tudományos alapú szabványokat állapít meg az emberi és állati egészségre és a környezetre jelentett lehetséges kockázatok értékelésére, valamint a címkézési követelményekre. Az 1830/2003/EK rendelet³ ezenfelül szabályokat ír elő a GMO-k nyomon követhetőségére és címkézésére, valamint a GMO-kból származó élelmiszerek és takarmányok nyomon követhetőségére.

2009 márciusában a Tanács elutasította a Bizottság javaslatait, amelyekben felkérte Ausztriát és Magyarországot nemzeti védintézkedéseik hatályon kívül helyezésére, mivel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (a továbbiakban: EFSA) szerint e javaslatok nem rendelkeztek az uniós joganyagban előírt szükséges tudományos bizonyítékokkal. Ezt követően 13 tagállam⁴ olyan javaslatok kidolgozására szólította fel a Bizottságot, melyek szabad kezet adnának a tagállamoknak a GMO-k termesztésének engedélyezése tekintetében⁵.

A Barroso elnök által az újonnan felállt Bizottság számára megfogalmazott, 2009. szeptemberi politikai iránymutatásokban hivatkozás szerepelt a szubszidiaritás elvének a GMO-k terén való alkalmazására, mintegy példaként arra, hogy nem mindig lehet tökéletes egyensúlyt biztosítani az EU keretei és annak szükségessége között, hogy valamennyi 27 uniós tagállam különbözőségeit egyszerre figyelembe vegyék. Az iránymutatások szerint lehetővé kellene tenni, hogy a GMO-kra vonatkozó, tudományos alapokon nyugvó európai uniós engedélyezési rendszer összeegyeztethető legyen azzal, hogy a tagállamok szabadon dönthessenek arról, hogy területükön kívánnak-e termesztetni géntechnológiával módosított növényeket.

A javasolt rendelet ezeket a politikai iránymutatásokat tükrözi azáltal, hogy a GMO-k vonatkozásában az EU jogszabályi keretébe illeszkedő jogalapot biztosít a tagállamok számára ahhoz, hogy korlátozzák vagy engedélyezzék az uniós szinten engedélyezett GMO-k területükön történő termesztését. E tiltások vagy korlátozások alapjául az uniós engedélyezési rendszer keretén belül végzett környezeti vagy egészségügyi kockázatértékeléstől eltérő indoknak kell szolgálniuk.

3. A TANÁCS ÁLLÁSPONTJÁVAL KAPCSOLATOS MEGJEGYZÉSEK

3.1. Általános észrevételek

A Bizottság javaslatát 2010. július 14-én továbbították hivatalosan az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Az Európai Parlament 2011. július 5-én fogadta el az első olvasatban kialakított álláspontját, amely támogatta a Bizottság fő céljait, és 28 módosításra tett javaslatot.

A Bizottság nem nyújtott be módosított javaslatot. A 2011. szeptember 8-án az Európai Parlamentnek benyújtott „*Commission Communication on the action taken on opinions and resolutions adopted by Parliament at the July 2011 part-session*” („A Bizottság közleménye az Európai Parlament által a 2011. júliusi ülésen elfogadott vélemények és állásfoglalások nyomán tett intézkedésről”) című, SP(2012)8072 számú dokumentumban a Bizottság jelezte, hogy a 28 módosítás közül 21-at tud elfogadni teljesen, részben, lényegét tekintve vagy átdolgozást követően, mivel véleménye szerint e módosítások pontosíthatják vagy javíthatják a Bizottság javaslatát, és összhangban vannak általános céljaival.

² HL L 268., 2003.10.18., 1. o.

³ HL L 268., 2003.10.18., 24. o.

⁴ AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL és SI.

⁵ E témában a Tanács 2009. március 2-i, 23-i és 2009. június 25-i ülésein folytak megbeszélések.

Az Európai Parlament első olvasatbeli álláspontjának elfogadását megelőzően, illetve azt követően is tárgyalások zajlottak a Tanács keretében a közös álláspont kialakítása céljából. A tárgyalások azzal zárultak le, hogy a Környezetvédelmi Tanács 2014. június 12-én minősített többséggel politikai megállapodást fogadott el, amelynek alapján a Tanács 2014. július 23-án elfogadta a tanácsi közös álláspontot.

A Bizottság úgy véli, hogy a Tanács közös álláspontja tükrözi a bizottsági javaslat eredeti céljait. Annak ellenére, hogy a közös álláspont bizonyos elemek tekintetében eltér a Bizottság javaslatától, a Bizottság elégedetten állapítja meg, hogy a közös álláspont lefedi a Bizottság által a javaslat elfogadásakor lényegesnek tartott valamennyi szempontot.

3.2. **A Bizottság által elfogadott, a tanácsi álláspontba az első olvasat során teljes egészében, részben vagy lényegét tekintve beépített európai parlamenti módosítások**

- **Preambulumbekezdések**

A Bizottság elfogadja a **2. módosítást**, amely a 2001/18/EK irányelv által előírt, **uniós szinten összehangolt környezeti kockázatértékelés egyes szempontjaira** vonatkozik. A Tanács közös álláspontja a módosított (2) preambulumbekkezdésben részben átveszi ezt a módosítást azzal, hogy általános utalást tartalmaz a 2001/18/EK irányelv II. mellékletére.

A Bizottság elfogadja a 11. módosítást, amely hangsúlyozza, hogy ***el kell kerülni, hogy a GMO-termesztés korlátozásával vagy tiltásával kapcsolatos nemzeti intézkedések akadályozzák a biotechnológiai kutatásokat.*** A módosítást teljes egészében tartalmazza a Tanács közös álláspontjában szereplő új (15) preambulumbekkezdés.

A **44. módosítás** egyebek mellett szorgalmazza, hogy a Környezetvédelmi Tanács 2008. december 4-i következtetéseinek nyomán következeként ***fogadjanak el naprakész iránymutatásokat a környezeti kockázatértékelésekről.*** A módosítás szerint az iránymutatásoknak nem csupán a lényegi egyenértékűség elvén vagy egy összehasonlító biztonsági értékelésre épülő koncepción kell alapulniuk. A módosítás elfogadható egy olyan szövegezéssel, amely egyértelművé teszi, hogy a környezeti kockázatértékelés vonatkozásában a jogi hivatkozási alap továbbra is a 2001/18/EK irányelv II. melléklete, amely így rendelkezik: „A GMO(k) jellegzetességeinek összehasonlítása a nem módosított szervezetekkel, egyező kibocsátási vagy felhasználási körülmények között, segít meghatározni azokat a bizonyos lehetséges kedvezőtlen hatásokat, amelyek a géntechnológiai módosításból erednek”. A környezeti kockázatértékelések keretében a géntechnológiával módosított növény által a fogadó környezetben mutatott különbségek kidomborítása érdekében célszerű alkalmazni a korábbi ismereteket és tapasztalatokat, illetve a megfelelő összehasonlítandó fajtát. A biológiai biztonságról szóló cartagenai jegyzőkönyv alapján 2012-ben kidolgozott kockázatértékelési iránymutatás olyan megközelítést követ, amely összhangban áll az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) iránymutatásával, vagyis lépésről-lépésre halad, az adott egyedi esetet vizsgálja, összehasonlító elemzést folytat, illetve ugyanarra a hét kockázati területre terjed ki. A Tanács közös álláspontja részben átveszi a 44. módosításnak ezen részét a módosító irányelv új **2. cikkében**, amely előírja, hogy a Bizottság tegyen jelentést a géntechnológiával módosított növények környezeti kockázatértékelésével

kapcsolatos 2010-es megerősített EFSA-iránymutatás normatív jellege tekintetében elért eredményekről.

- ***A kívülmaradás lehetséges indokait tartalmazó indikatív lista beillesztése***

A 2001/18/EK irányelv II. melléklete teljes körűen harmonizálja a GMO-k szándékos kibocsátásából eredően az emberi és állati egészséget, illetve a környezetet fenyegető potenciális kockázatok értékelését. A termesztési célú GMO-k értékelése az egész EU-ban, még regionális és helyi szinten is kiterjed a környezeti kockázatok valamennyi lehetséges területére. Az értékeléskor figyelembe veszi például a genetikai esemény invazivitását és perzisztenciáját, a helyi termesztett és vadon élő növényekkel való kereszteződés lehetőségét, a biológiai sokféleség fenntartásának szempontját, valamint a fennálló tudományos bizonytalanságot. A GMO csak abban az esetben engedélyezhető, ha a kockázatértékelés a fenti szempontok elemzése alapján megállapítja, hogy a GMO az emberi és állati egészségre, valamint a környezetre nézve is veszélytelen.

A Bizottság javaslata értelmében a javaslat alapján valamely GMO termesztését korlátozó vagy tiltó tagállami határozatnak (kivülmaradási intézkedés) olyan indokokon kell alapulnia, amelyek nem kapcsolódnak a GMO-k szándékos kibocsátásából vagy forgalomba hozatalából eredő, az egészségre és környezetre gyakorolt kedvezőtlen hatások értékeléséhez. Ennélfogva az **5., 8., 10., 41. és 47. módosítás** elfogadható a Bizottság számára, amennyiben azok új szövegezése egyértelművé teszi, hogy a tagállamok által a kívülmaradás indokaként felhozott okok nem ütközhetnek az uniós környezeti kockázatértékeléssel. A Tanács közös álláspontja a módosított **(10) és (11) preambulumbekkezdésben**, illetve a módosított irányelv új **26b. cikkének (3) bekezdésében** egy másik meghatározást alkalmaz az uniós kockázatértékeléssel tagállami szinten össze nem függő környezeti indok fogalmára vonatkozóan: „a 2001/18/EK irányelv és az 1829/2003/EK rendelet szerint értékelt tényezőktől eltérő környezetpolitikai célok”. A Bizottság úgy véli, hogy a Tanács által javasolt megfogalmazás összhangban áll a javaslat céljával. A Bizottság egyébként a környezeti szempontokkal össze nem függő indokokkal kapcsolatos európai parlamenti és tanácsi javaslatot egyaránt elfogadhatónak tartja, mivel a két javaslat lényege nagyrészt azonos.

- ***A módosított irányelv új 26b. cikkére irányuló javaslat egyéb módosításai***

A Bizottság egyetért az Európai Parlamenttel a tekintetben, hogy fontos megfelelő időben a gazdasági szereplők (köztük a termesztők) rendelkezésére bocsátani **a szükséges információkat azzal kapcsolatosan, hogy valamely tagállam területén tilalom vagy korlátozás van érvényben** a GMO-termesztést illetően, továbbá – amennyiben az intézkedés uniós szinten engedélyezett GMO-kra vonatkozik – kellő időt kell biztosítani számukra az alkalmazkodáshoz és az adott termesztési időny lezárásához (**7., 17. és 43. módosítás**). A Tanács közös álláspontja e rendelkezéseket a módosított irányelv **(21) preambulumbekkezdésében, 26b. cikke (4) és (5) bekezdésében, valamint 26c. cikke (3) és (5) bekezdésében** építi be (a termesztők felé fennálló tájékoztatási kötelezettség kivételével).

A Bizottság elfogadja, hogy kimondottan utalni kell arra, hogy a nemzeti intézkedéseknek összhangban kell lenniük az **arányosság elvével** (**20.**

módosítás). A módosítást a Tanács teljes egészében beépítette a módosított irányelv **(13) preambulumbekzdésébe** és új **26b. cikkének (3) bekezdésébe**.

- ***A 2001/18/EK irányelv egyéb cikkeinek módosítása***

A Bizottság elfogadja a **rendelet hatálybalépésével** kapcsolatos **26. módosítást**. A módosítást a Tanács közös álláspontja teljes egészében beépítette a módosított irányelv új **3. cikkébe**.

3.3. A Bizottság által elutasított, a tanácsi álláspontban első olvasatban teljes egészében, részben vagy lényegét tekintve érvényre jutó európai parlamenti módosítások

- ***A 2001/18/EK irányelv egyéb cikkeinek módosítása***

A Bizottság nem fogadja el a 2001/18/EK irányelv **szabad forgalmazásról** szóló 22. cikkére irányuló **12. módosítást**, mivel a javaslat lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy csak a GMO-k termesztését korlátozzák a területükön, a géntechnológiával módosított vagy hagyományos vetőmagvak, élelmiszerek vagy takarmányok kereskedelmének és importjának korlátozása nélkül. A Bizottság azonban elismeri, hogy érdemes egyértelműen kimondani, hogy a javaslat nem érinti a belső piac működését. Ennélfogva elfogadja a módosított irányelv **(13) és (18) preambulumbekzdésének, 26b. cikke (9) bekezdésének és 26c. cikke (6) bekezdésének** Tanács által módosított szövegét a GMO-k szabad forgalmazásáról és valamennyi tagállamba irányuló importjáról, illetve azon tagállamokban történő használatáról, amelyek nem korlátozzák vagy tiltják a GMO-termesztést, továbbá elfogadja az új **(20) preambulumbekzdést**, amely a hagyományos vetőmagvak, növényi szaporítóanyagok és termékekből készült termékek szabad forgalmazásáról szól.

3.4. A Bizottság által teljes egészében, részben vagy lényegét tekintve elfogadott, a tanácsi álláspontban az első olvasat során be nem épített európai parlamenti módosítások

- ***Preambulumbekzdések***

A Bizottság elfogadja a **kutatási eredmények összegyűjtésének** fontosságára utaló **4. módosítást**.

A Bizottság elfogadja a **44. módosítás** azon rendelkezéseit, amelyek **a tudományos szervezetek kiterjedt hálózatának** létrehozására, valamint a GMO-k szándékos kibocsátásában vagy forgalomba hozatalában rejlő lehetséges kockázatokkal kapcsolatos független kutatásokra utalnak.

- ***A módosított irányelv új 26b. cikkére irányuló javaslat módosításai***

A nemzeti intézkedéseket megelőző **eseti vizsgálatokat előíró** rendelkezések pontosítására irányuló **40. módosítás** elfogadható.

Elfogadható a **42. módosítás**, amely **előzetes, független**, az alternatívákat is figyelembe vevő **költség-haszon elemzést** kér a nemzeti intézkedésekre vonatkozóan.

Elfogadható a **19. módosítás**, amely előírja, hogy a nemzeti intézkedéseket legalább 30 napos **nyilvános konzultációnak kell megelőznie**.

A Bizottság úgy véli azonban, hogy felül kell vizsgálni a fenti három módosítás ésszerűségét a Tanács közös álláspontja fényében, amely a rendelet irányelvve alakítását javasolja, vagyis a tagállamokra bízna a konkrét formák és a módszerek megválasztását.

- ***A 2001/18/EK irányelv egyéb cikkeinek módosítása***

A Bizottság lényegét tekintve elfogadja az irányelv 26a. cikkének oly módon történő módosítását (**6. és 14. módosítás**), hogy a tagállamok legyenek kötelesek ***együtt-termesztésre vonatkozó intézkedéseket*** hozni annak érdekében, hogy területükön és a szomszédos tagállamok határhoz közeli területén elkerülhető legyen a GMO-k nem szándékos előfordulása, jóllehet a jelenlegi szabályozás nem tartalmaz előírásokat ezzel kapcsolatosan. Szintén elfogadható a **9. módosítás**, amely ***a határokon túli területek szennyeződésének megelőzésére irányuló hatékony intézkedések*** fontosságát hangsúlyozza. A Tanács közös álláspontja szintén kitér az együtt-termesztésre vonatkozó intézkedésekre azzal, hogy az új **(22) preambulumbekkezdésben** utal a Bizottság 2010. július 13-i ajánlására, amely nem kötelező érvényű iránymutatást ad a tagállamoknak az együtt-termesztésre vonatkozó intézkedések bevezetését illetően, a határ menti területek esetében is. A Bizottság elfogadja ezt a megfogalmazást, amely tükrözi a hatályos szabályozást, és mutatja a tagállami álláspontok sokszínűségét e kérdéssel kapcsolatosan. A Bizottság meg kívánja jegyezni, hogy az irányelv 25. cikkének módosítása (***a vetőmagvak független kutatási célokra történő rendelkezésre bocsátása***) nem kapcsolódik a javaslat célkitűzéseéhez (**13. módosítás**). Azonban a Bizottság lényegét tekintve elfogadja a módosítást, amennyiben az összhangban áll az aktus jogalapjával.

3.5. A Bizottság által elutasított és a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjában nem szereplő európai parlamenti módosítások:

- ***Jogalap***

A Bizottság úgy véli, hogy a javaslatnak az EUMSZ 114. cikkén kell alapulnia, hiszen a 2001/18/EK irányelv módosításáról van szó, amely irányelv az EUMSZ 114. cikkén alapszik, és mivel célja a belső piac működésének zökkenőmentesebbé tétele, a környezet védelmének garantálása mellett, az EUMSZ 114. cikkének (2) bekezdésével összhangban. A javaslat és a módosított irányelv középpontjában a belső piac zökkenőmentes működése áll, még abban az esetben is, ha elfogadásra kerül az Európai Parlament **8. és 47. módosítása**, amelyek lehetővé teszik a termesztés környezeti indokokra hivatkozó tilalmát. A Bizottság ezért nem fogadja el az **1. módosítást**.

- ***Preambulumbekkezdések***

A bizottsági javaslat célja, hogy ***lehetővé tegye*** az uniós környezeti kockázatértékelés által lefedett ***kockázatoktól eltérő okok miatti nemzeti korlátozásokat és tilalmakat***. A 2001/18/EK irányelv végrehajtása során figyelembe kell venni az elővigyázatosság elvét (a (8) preambulumbekkezdésnek megfelelően), de ez a javasolt rendelet szempontjából nem releváns. A Bizottság ezért nem fogadja el a **46. módosítást**.

- ***A módosított irányelv új 26b. cikkére irányuló javaslat módosításai***

Az **51. módosítás** lehetővé teszi, hogy *a tagállamokon belüli régiók a saját területükön korlátozásokat és tiltásokat vezessenek be*. Ez a központi kormányok és a tagállamokon belüli regionális/helyi hatóságok közötti hatáskörelosztás kérdéskörébe tartozik, amit az adott tagállam alkotmányjoga szabályoz, és amibe az EU nem szólhat bele. A Bizottság ezért nem fogadja el ezt a módosítást.

A *tagállami intézkedések időtartamát* (a GMO-termesztésre az uniós jog szerint adott engedély 10 éves időtartamával szemben) **legfeljebb öt évre korlátozó 22. módosítás** nincs összhangban a javaslat céljaival, vagyis azzal, hogy a tagállamok a lehető legszélesebb körben válogathassanak a jogilag megalapozott megoldások közül a GMO-termesztés korlátozása vagy tiltása érdekében, továbbá nincs összhangban azzal sem, hogy az ilyen intézkedéseket a közérdeknek kell indokolnia, amely az ötéves időszak után is fennállhat. A Bizottság ezért nem fogadja el ezt a módosítást.

A **23. módosítás törli az „indokolt” szót a tagállamok által elfogadott intézkedések vonatkozásában**. A Bizottság nem fogadja el a törlést, mivel a korlátozásoknak és tilalmaknak jól indokoltnak kell lenniük, és azokat a nemzeti feltételekkel összhangban meg kell indokolni.

- **A 2001/18/EK irányelv kiegészítése egy új cikkel**

A 2001/18/EK irányelvbe egy, a *felelősségre vonatkozó követelményekkel* kapcsolatos új cikket beépítő **24. módosítás** nem kapcsolódik közvetlenül a javaslat céljaihoz. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a GMO-k a környezeti felelősségről szóló 2004/35/EK irányelv⁶ hatálya alá tartoznak. Az irányelv megfelelően alkalmazza a „szennyező fizet” elvet, a Szerződésnek és a fenntartható fejlődés elvének megfelelően. A hatályos uniós szabályozás értelmében a 2001/18/EK irányelv 26a. cikke szerinti helyzetek kapcsán felmerülő felelősségi és ellentételezési kérdések (vagyis a termelők/gazdasági szereplők amiatt elszenvedett veszteségei, hogy más termékekben nem szándékosan előfordulnak engedélyezett GMO-k) a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ahogyan azt a Bizottság 2010. július 13-i, a GMO-knak a hagyományos és biogazdálkodással termesztett növények közötti nem szándékos előfordulásának elkerülésére szolgáló nemzeti együtt-termesztési intézkedések kidolgozására vonatkozó iránymutatásokról szóló ajánlása is elismeri. Annak ellenére, hogy léteznek példák olyan uniós jogszabályra, amely rendelkezik a Szerződések hatálya alá tartozó bizonyos területeken felmerülő pénzügyi felelősségvállalás és pénzügyi ellentételezések kérdésében, az ilyen ügyeket a szubszidiaritás elvének megfelelően, valamint a tagállami polgári és büntető jogrendek közötti jelentős különbségek miatt általában nem uniós jogszabály szabályozza. A Bizottság támogatja, hogy a tagállamok hozzanak jogszabályokat az engedélyezett GMO-k nem szándékos előfordulása miatt elszenvedett gazdasági veszteségek ellentételezésére szolgáló rendszerek kialakítása érdekében. Ugyanakkor a módosítás jelenlegi szövegezését pontosítani kell, mivel összemosza a felelősséggel és az ellentételezéssel kapcsolatos szempontokat, ezért ebben a formában nem fogadható el.

3.6. A Tanács által bevezetett új rendelkezések

⁶ Lásd a 2004/35/EK irányelv III. mellékletének 11. pontját.

- ***Rendelet helyett irányelv***

A Tanács közös álláspontja a formai párhuzam jogelvének alkalmazásával irányelvvé alakítja át a javasolt rendeletet. A Bizottság megjegyzi, hogy a javaslat atipikus jogi aktus, amely nem ró közvetlen kötelezettségeket harmadik felekre (ahogyan a rendeletek általában), és nem tűz ki a tagállamok által elérendő célt (ahogyan az irányelvek), csupán lehetőséget biztosít a tagállamoknak a fellépésre. E körülmények miatt a Bizottság úgy véli, hogy a formai párhuzam elvének alkalmazása, vagyis a 2001/18/EK irányelv irányelvvel történő módosítása elfogadható.

- ***Az alkalmazás földrajzi hatályának korlátozása (1. lépés)***

A Tanács közös álláspontja két egymást követő lépésből álló eljárásban teszi lehetővé a tagállamok számára egy GMO korlátozását vagy tiltását:

A Tanács közös álláspontja először is úgy rendelkezik a módosított irányelv **új 26b. cikkének (1) és (2) bekezdésében**, hogy a tagállam, amennyiben szükségesnek tartja, korlátozhatja vagy megtilthatja valamely GMO saját területén történő termesztését, de ehhez a Bizottságon keresztül fel kell kérnie a kérelmezőt, hogy zárja ki a szóban forgó tagállam területét a termesztési kérelem földrajzi hatályából (úgynevezett „1. lépés”). A Tanács közös álláspontja másodsorban úgy rendelkezik a módosított irányelv **új 26b. cikkének (3) bekezdésében**, hogy amennyiben az 1. lépésben a kérelmező kifejezetten ellenzi a tagállam kérését, a tagállamok az eredeti javaslatnak megfelelően a GMO engedélyezését követően az adott GMO termesztését korlátozó vagy tiltó intézkedéseket fogadhatnak el (úgynevezett „2. lépés” vagy „kivülmaradási intézkedés”).

A Bizottság elfogadja a Tanács közös álláspontját, amely két, egymást követő lépésből álló eljárás révén teszi lehetővé, hogy a tagállamok korlátozzák vagy tiltsák a GMO-termesztést (a földrajzi hatály kérelmező általi meghatározásakor, illetve a GMO engedélyezését követően), mivel ez a megoldást szélesíti a GMO-termesztés korlátozására vagy tiltására szolgáló eszköztárat, és fenntartja a tagállamok jogát, hogy közérdekből, a kérelmező/az engedély jogosultja álláspontjától függetlenül dönthessenek a GMO-termesztés ügyében. Ezen kívül a földrajzi hatály korlátozására irányuló 1. lépésbeli felkérés benyújtásának határideje (legkésőbb 30 nappal az EFSA tudományos véleménye után) elegendő időt hagy a tagállamoknak, hogy eldöntsék, kívánnak-e élni a lehetőséggel, hiszen az EFSA által végzett kockázatelemzés folyamán (ami több hónapig/évig is eltarthat) bármikor nyújthatnak be kérelmet.

- ***Kivülmaradással kapcsolatos intézkedések – az elfogadást megelőzően követendő eljárások***

A Tanács közös álláspontja a módosított irányelv **új 26b. cikkének (4) bekezdésében** úgy rendelkezik, hogy az engedélyezést követően a 2. lépésben kívülmaradási intézkedést tervező tagállamoknak továbbítaniuk kell az intézkedések tervezetét a Bizottságnak, amely 75 napon belül véleményezheti azt. Ezen idő alatt a tagállam tartózkodik a szóban forgó intézkedések elfogadásától és végrehajtásától. A 75 napos időszak leteltével a tagállam az eredeti formában vagy a Bizottság által megfogalmazott észrevételeknek megfelelően módosítva elfogadhatja a tervezett intézkedést. A Bizottság

elfogadja a Tanács közös álláspontjában szereplő ezen módosítást, mivel összhangban áll a Bizottság által javasolt megközelítéssel.

- ***Kétéves határidő a kívülmaradási intézkedések elfogadására***

A Tanács közös álláspontja a módosított irányelv **módosított (14) preambulumbekkezdésében és új 26b. cikkének (4) bekezdésében** úgy rendelkezik, hogy a tagállamok a hozzájárulás/engedély kiadásától számított két éven belül fogadhatnak el kívülmaradási intézkedéseket. A Bizottság támogatja a rendelkezést, amelynek célja fokozott láthatóságot/kiszámíthatóságot biztosítani a gazdasági szereplők (köztük a termelők) számára a tagállamok által hozott kívülmaradási intézkedéseket illetően.

- ***Átmeneti intézkedések***

A Tanács közös álláspontja a módosított irányelv **(21) preambulumbekkezdésében és új 26c. cikkében** hat hónapos átmeneti intézkedést vezet be, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy alkalmazzák az irányelv rendelkezéseit a hatálybalépést megelőzően engedélyezett (MON 810 kukorica), vagy a hatálybalépéskor az engedélyezési eljárás előrehaladott szakaszába jutott GMO-kra. A Bizottság elfogadja, hogy e rendelkezés szükséges az 1. és a 2. lépés összekapcsolása érdekében, mivel egyrészt a 2. lépés nem alkalmazható az 1. lépés nélkül, másrészt pedig az 1. lépés csak akkor alkalmazható, ha a kérelem korlátozott ideig függőben van.

A Tanács közös álláspontja azt is előírja, hogy az átmeneti intézkedések nem érintik a GMO termesztésének korlátozása vagy tiltása előtt jogszerűen ültetett, engedélyezett GMO vetőmagvak és szaporítóanyagok termesztését. A Bizottság támogatja ezt a rendelkezést, mivel jogbiztonságot teremt a termesztést korlátozó vagy tiltó intézkedések hatálybalépését megelőzően az adott GMO-t telepítő vagy betakarító termelők számára.

- ***Annak lehetősége, hogy egy tagállam az engedély érvényességi ideje alatt megváltoztassa álláspontját valamely GMO termesztését illetően***

A Tanács közös álláspontja a módosított irányelv új **26b. cikkének (5) és (7) bekezdésében** úgy rendelkezik, hogy – amennyiben új objektív körülmények ezt indokolják – a tagállamok a GMO engedélyezését követően, de legkésőbb az engedélyezéstől számított két éven belül kezdeményezhetik vagy újra kezdeményezhetik a két lépésből álló eljárást a tagállam területének egészére vagy egy részére vonatkozó termesztési tilalom bevezetése vagy meghosszabbítása érdekében. A Tanács közös álláspontja azt is kimondja, hogy a tagállamok számára biztosított ezen lehetőség nem érinti „*azoknak az engedélyezett, géntechnológiával módosított vetőmagvaknak és növénysszaporító anyagoknak a termesztését, amelyeket még az adott GMO termesztésének az adott tagállamban való korlátozását vagy tilalmát megelőzően jogszerűen ültettek el*”.

A Tanács közös álláspontja a módosított irányelv új **26b. cikkének (6) és (7) bekezdésében** úgy rendelkezik, hogy a tagállamok egyszerűsített eljárásban helyezhetik vissza területük egészét vagy egy részét a GMO-engedély földrajzi hatálya alá.

A Bizottság elfogadja az új rendelkezéseket, mivel szélesítik a GMO-termesztés korlátozására vagy tiltására szolgáló eszköztárat, és ugyanakkor fenntartja a GMO-kat a tilalom előtt jogszerűen elültető termelők jogait.

- ***Beszámolási kötelezettség***

A Tanács közös álláspontja a módosított irányelv új 2. cikkében úgy rendelkezik, hogy „a Bizottság legkésőbb négy évvel ezen irányelv hatálybalépésének napját követően jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy a tagállamok hogyan hasznosították ezt az irányelvet, kitérve többek között arra is, hogy a rendelkezések mennyire hatékonyak annak lehetővé tétele tekintetében, hogy a tagállamok korlátozhassák vagy megtilthassák a GMO-knak a területük egészén vagy egy részén történő termesztését, illetve a belső piac zavartalan működése tekintetében. A jelentést a Bizottság által megfelelőnek ítélt jogalkotási javaslatok is kísérhetik. A Bizottság beszámol arról is, hogy milyen eredményeket sikerült elérni az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság (EFSA) által készített, a géntechnológiával módosított növények környezeti kockázatértékeléséről szóló, 2010. évi megerősített iránymutatás kötelezővé tétele tekintetében”. A Bizottság elfogadja a Tanács közös álláspontjában szereplő ezen módosítást.

4. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság úgy véli, hogy a Tanács 2014. július 23-án minősített többséggel elfogadott közös álláspontja tükrözi a bizottsági javaslat eredeti céljait, és figyelembe veszi az Európai Parlament által megfogalmazott számos aggályt is.

A fent vázolt indokok alapján a Bizottság elfogadja a Tanács közös álláspontját.